

ואתחנן (421)

משה התפלל אחר שהתמנה יהושע

וַאֲתַחֲנַן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר (ג. כג)

אומר המדרש (דברים רבה ב. ה) "בְּעֵת הַהוּא", באיזה שעה? באותו עת שנתמנה יהושע. תמהים המפרשים לפשר המדרש, וכי קנאה יש כאן ח"ו? אומר ה"ערוך לנר": בשעה ששמע משה מאלדד ומידד שמושה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ, נחה דעתו מכך שיהושע תלמידו ינהג את ישראל. באותו זמן משה לא התפלל להיכנס לארץ ישראל, שהרי אם יתפלל ותפילתו תענה, או אז יהושע לא יהיה מניהגם של ישראל, ונמצא שבתפילתו הוא פגע ביהושע. רק לאחר שהתמנה יהושע, החל משה להתפלל להיכנס לארץ ישראל כמנהיגם של ישראל, שהרי כבר יהושע עומד ומנהיג את ישראל, אלא ביקש להיכנס לארץ כהדיוט.

ספר "יחי ראובן"

אֲתָהּ הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלָּךְ וְאֶת יְדְךָ

הַחֲזִיקָה (ג. כד)

"אֲתָהּ הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ", המלחמת סיחון ועוג, כדכתיב: "ראה החלותי תת לפניך", הראני מלחמת שלושים ואחד מלכים. (רש"י). לכאורה קשה, מאי סברא היא זאת. וכי בשביל שעשה לו טובה אחת יעשה לו טובות הרבה, ונראה ליישב דדוקא כשהם טובות מחולקות, כיון שנעשה לו האחת אין סיבה שיעשו לו אחרות. אבל בטובות שהם כולם בענין אחד, כמו במלחמת שלושים ואחד מלכים, שהם כולם ענין אחד, לפי שמלחמות סיחון ועוג הוא מעין כבוש הארץ, שהרי גם ארץ סיחון ועוג ירשו ישראל כמו את ארץ כנען, ולכן אחר שהתחיל להראות לו הנצחון על סיחון ועוג, יש לו לגמור בנצחון על כל ה"א מלכים, שכל דבר שהתחיל בו יש לגמרו, כדאמרינן לענין מצוה, כל מצוה שאדם מתחיל אומרים לו גמור, הכי נמי כיון שהתחיל בה יש לו לגמור.

ספר "המאור שבתורה"

לֹא תִסְפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצֶּה אֲתֶכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשֹׁמֵר אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצֶּה אֲתֶכֶם ... פִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הִלֵּךְ אַחֲרַי בַּעַל פְּעוֹר הַשְּׂמִידוֹ ה' אֱלֹהֵיךְ מִקְרָבָךְ (ד, ב. ג)

יש אנשים שאינם חוטאים מתוך כוונה לעבור על ציווי ה', אלא הם הולכים שולל אחרי שכלם המושל אותם, כי גם באופן כזה הציווי חל. אמרה איפוא תורה: "לא תוסיפו ולא תגרעו", אין להוסיף או לגרוע ממצוות התורה על פי הנחיות השכל העצמי. כי עינכם הרואות את אשר עשה ה' בבעל פעור, גם בענין בעל פעור לא נתכוונו בני ישראל לסגוד לו, אלא אדרבא, כוונתם

היתה לבזותו, שכן העבודה לבעל פעור היתה מעשה של בזיון, ואף על פי כן, "השמידו ה' אלוקיך". הרי מכאן עליך ללמוד כי מצוות התורה אינן ניתנות לשינוי קל, אפילו כחוט השערה, בשל סברות עצמיות והגיון עצמי, יען כי שכל התורה הוא אחר לחלוטין ונשגב מאד, שאי אפשר כלל למדוד בקנה מידה של השכל האנושי.

לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה

פֶּה אֱלֹוקֵינוּ בָּכַל קָרָאנוּ אֵלָיו (ד. ז)

הקב"ה קרוב לכל מי שקורא אליו בכל לבו, ואין אנו זקוקים ל'מתווכים' שונים אשר ימליצו טוב בעדנו אצל מלכו של עולם. תזכורת לכך העניק ה"חפץ חיים" בעת ביקורו בוילנא, כפי שמספר הרב ישר בספרו. במהלך הביקור פנה אל החפץ חיים החזן המקומי, רבי יעקב גולדשטיין וביקש בדמעות שיגמול חסד ויתפלל לרפואתה של ביתו החולה. נענה החפץ חיים ואמר לו: תמהני עליך, שאתה פונה אלי, בעוד שהחזנות היא מקצועך, ואתה רגיל להתפלל בעד אחרים. התפלל בעצמך וה' יעזרך. החזון שמע לעצתו של החפץ חיים ושפך שיחו לפני ה' אלוקיו בלב נשבר ונדכה, ואמנם זכה שתפילתו תתקבל ובתו החלימה ממחלתה הקשה.

ספר "ומתוך האור"

וּנְשַׁמְרָתֶם מֵאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם (ד. טו)

בעצם היה הכתוב צריך לומר: "ושמרתם את נפשותכם", מהי איפוא משמעותה של הלשון "וּנְשַׁמְרָתֶם"? ברם, כאן מרומזת המצוה של שמירת הגוף והבריאות. וכך הוא הפירוש של הפסוק: "וּנְשַׁמְרָתֶם מֵאֵד", השתדלו לשמור על בריאות גופכם "לְנַפְשֵׁיכֶם", למען נפשותיכם, שכן חולי הגוף גורם גם להחלשת הנפש.

ספר "מענינה של תורה"

מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבְכֶם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֹתִי (ד. כו)
לכאורה המלות: "זֶה לָהֶם" יתרות הן, והיה די לומר: "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבְכֶם לִירְאָה אֹתִי". ונראה הכוונה דאמרו חז"ל (ב"ר לז. יא): "הצדיקים לבם ברשותם והרשעים הם ברשות לבם", כי הרשעים עושים את כל מה שלבם מסיתם לעשות בין טוב בין רע, אבל הצדיקים שולטים על תאות לבם ולבם ברשותם לעשות רק הטוב. וזה שאמר הפסוק: "מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבָבְכֶם זֶה לָהֶם", דהיינו שלבם יהא שלהם, ולא שהם יהיו ברשות לבם, ועל ידי זה "לִירְאָה אֹתִי", שלא יעשו את כל מה שלבם מסיתם לעשות, אלא יעשו רק טוב.

ספר "מקח טוב"

המצוות לטובת האדם

וְשִׁמְרָתָּ אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִוְךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וּלְכַנִּיף (ד.מ.)

אמר המגיד מדובנא : משל למה הדבר דומה, לעבד נאמן שהיה נענה לכל צרכי אדונו, יום אחד ציוה האדון לעבדו לקנות לו קניה הגדולה מתוך רשימה מפורטת, כששמע העבד את צווי אדונו נאנח אנחה עמוקה איך ישא כל זאת על גבו, וכאילו חש את גבו מתמוטט תחת המשאות, שאל העבד את אדונו היען להוריד את כל המשאות, ענה לו האדון כל זאת מתנה שלוחה לך עקב מסירותך, הביאם לביתך. והנה בעת אשר שמע זאת העבד חש כאילו כל התמוטטות נמוגה ונעשה קל רגלים, ורק נאנח חבל שהרשימה לא היתה יותר ארוכה. זה דאמר הכתוב : **"אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ וּלְכַנִּיף"**, כל המצוות הם לטובתך ולתועלתך ואם תדע זאת יקל עליך העבודה ותעשה בשמחה ובטוב לבב.

ספר "אוצרות התורה"

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אחד (ו.ד.)

ה' שהוא אלוקינו עתה ולא אלוקי האומות, הוא עתיד להיות ה' אחד (רש"י). בדברי רש"י אלו טמון יסוד עצום, שמה שיתגלה לעתיד לעין כל ש"ה' אחד", כבר ידוע לנו, לעם ישראל שה' הוא אלוקינו! המושג: **"אלוקינו"** כוננתו לשייכות שלנו עם הקב"ה. היחס וצורת החיים שלנו עם הקב"ה. ואצל עם ישראל צורת חיים זו קיימת כבר עכשיו, באותה צורה שתהיה לעתיד לבוא! דברים אלו יש בהם מהפכה גדולה. חז"ל קוראים לקריאת שמע: **"קבלת עול מלכות שמים"** (ברכות יג.). המובן של קבלת עול מלכות שמים הוא להכיר בכך שהקב"ה הוא אלוקינו! הוא מעורב בחיינו, הוא אחד, הוא ניכר בפנימיות ובחיצוניות! אמנם היום אנו לא רואים את ה"אחד". העולם מלא בעבודה זרה, ורק לעתיד לבוא יראה לעין כל שה' אחד, אבל במציאות כבר היום הקב"ה אחד! זוהי **"קבלת עול מלכות שמים"** **רב שמשון פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"**

וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִוְךָ הַיּוֹם עַל לִבְכָּךְ (ו.א.)
בתוך מכתב כותב רב יצחק הוטנר זצ"ל בעל **"פחד יצחק"**: הנה כתוב בתורה והיו הדברים האלה על לבבך, אמר על זה חכם אחד, כי לכאורה היה צריך לכתוב: **"בלבבך"**, אלא שלפעמים הלב סתום ומחמת חוסר פתיחת הלב אי אפשר שהדברים יכנסו לתוכו, על זה אמרה תורה שאפילו בזמנים כאלו השתדל שלכל הפחות יהיו הדברים על לבבך, כדי שכאשר תגיע השעה אשר בה יפתח הלב יפלו הדברים ממילא לתוך הלב. כך רואים אנו לעתים תכופות שבתקופת החינוך עצמה אין החינוך פועל, אלא שהדברים נמצאים על הלב, אבל אחר כך כשמתבגרים ויוצאים לשוק החיים נכנסים הדברים בתוכו של הלב.

ספר "לתתך עליון"

הלכה: המריח בפת חמה

המריח בפת חמה, אם נטלה בידו כדי להריח בה, נחלקו הפוסקים האם צריך לברך הנותן ריח טוב בפת, וכדין הפירות העומדים לאכילה ונטל לשם ריח דמברך עליהם, או שאינו מברך משום שאינו ריח חשוב כראוי לברך עליו, לכן יותר טוב שלא להריח, ואם מריח אינו מברך. **ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכה שליט"א**

פתגם: אל תתרגש מאנשים שמנסים להפחית מערכך, הם בסך הכל מנסים להקטין אותך לממדים שלהם.

ספר "שמחלה"

חקירה: אין הולכין בממון אחר הרוב

שלושה צדדים: משום שנגד הרוב יש מוחזק (סמוך מיעוטא לחזקת ממון), או משום שרוב אינו בירור, או משום שרוב אינו דין ודאי אלא רק דין ספק. (שב שמעתתא ו-ז וקונטרס הספקות ו-סוף ג: מוחזק עדיף. שערי ישר ג-ג: אינו בירור. שם אריה קונטרס רוב וספק ממון ופני שלמה בבא בתרא כג: ד"ה אמנם: דין ספק)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: עני עשיר

בעיר אחת חי עשיר קמצן, שהיה מקמץ אפילו לצרכי עצמו ותמיד חסך לחם מפיו ולבש בלויי סחבות. אמר עליו הרב דמתא: לאור ההנהגותו של עשיר זה מתבארים היטב דברי הגמרא בקידושין, שאם נתקדשה אשה לאיש על מנת שהוא עשיר ונמצא עני, או להיפך: על מנת שהוא עני ונמצא שהוא עשיר, הקידושין אינם תופסים, ולכאורה יש כאן מקום לתמיהה: תינח עשיר ונמצא עני, הרי אלו קידושין טעות, לפי שלא נתקדשה לו האשה אלא על מנת שהוא עשיר. אבל עני ונמצא עשיר, מדוע אין הקידושין תופסים? אדרבה, אם בתוך עני נישאה לו, בתור עשיר על אחת כמה וכמה? אלא מסתבר שהכוונה היא לעני החי במצוקה ובמחסור, בעוד שלמעשה הוא עשיר מופלג, ועני כזה אין להשוותו כלל לעני אמיתי, לכן הקידושין אינם תופסים **ספר "חד וחלק חלק ג" (דף צה)**

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמנונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגמה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר, כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעידו בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זוגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollet-aixlesbains.fr